

BARQAROR IQTISODIY O'SISH: RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA GLOBAL MUAMMOLAR

Turopova Nigora

Termiz davlat universiteti o'qituvchisi

nturopova@tersu.uz

Rustamov Al Amin Alisherovich

Termiz davlat universiteti talabasi

Annotatsiya

Ushbu maqolada barqaror iqtisodiy o'sish tushunchasi, uning asosiy tamoyillari va amalga oshirish strategiyalari o'rganiladi. Shuningdek, global iqtisodiy muhitda barqarorlikka erishishda duch kelinayotgan muammolar, masalan, iqlim o'zgarishi, resurslarning cheklanganligi va iqtisodiy tengsizlik tahlil qilinadi. Tadqiqotda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha zamonaviy innovatsion yondashuvlar va ularning mamlakatlarning uzoq muddatli rivojlanishidagi ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar. Barqaror iqtisodiy o'sish, iqlim o'zgarishi, resurslar, iqtisodiy tengsizlik, innovatsion yondashuvlar, yashil iqtisodiyot, rivojlanish strategiyalari.

Abstract

This article explores the concept of sustainable economic growth, its main principles and implementation strategies. It also analyzes the challenges faced in achieving stability in the global economic environment, such as climate change, limited resources, and economic inequality. The study examines modern innovative approaches to economic stability and their importance in the long-term development of countries.

Keywords. Sustainable economic growth, climate change, resources, economic inequality, innovative approaches, green economy, development strategies.

KIRISH

Barqaror iqtisodiy o'sish – bu iqtisodiyotning uzluksiz o'sish sur'atlarini ta'minlash bilan birga, atrof-muhit va jamiyat uchun salbiy oqibatlarni kamaytirishga qaratilgan rivojlanish modeli. Ushbu tushuncha 1987-yilda BMT tomonidan taqdim etilgan "Bizning umumiy kelajagimiz" (Bruntland hisoboti) orqali xalqaro miqyosda keng tan olingan. Hozirgi davrda iqtisodiy barqarorlik masalasi global muammolar fonida yanada dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Iqtisodiyotda yuqori o'sish sur'atlariga erishish bilan birga, tabiat resurslaridan oqilona foydalanish va ijtimoiy adolatni ta'minlash muhimdir. Shunday qilib, iqtisodiy

barqarorlik atrof-muhitni muhofaza qilish va inson kapitaliga investitsiyalarni jamiyat farovonligini oshirishga yo'naltirgan holda amalga oshirilishi kerak. Ushbu maqolada barqaror iqtisodiy o'sishning nazariy jihatlarini va ularni amalga oshirish yo'llari o'rganiladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Barqaror iqtisodiy o'sish bo'yicha tadqiqotlar so'nggi yillarda jadal rivojlanmoqda: Bruntland hisobotida iqtisodiy rivojlanishning ekologik cheklovlarga mos kelishi ta'kidlangan.

P. Romer va R. Solow o'z tadqiqotlarida iqtisodiy o'sishda texnologik innovatsiyalar va inson kapitali rolini alohida ta'kidlagan.

J. Sachs barqaror rivojlanish siyosatini ishlab chiqishda xalqaro hamkorlik va global integratsiyaning ahamiyatini urg'ulagan.

Zamonaviy iqtisodchilar, xususan, "yashil iqtisodiyot" tarafdorlari, ekologik omillarni iqtisodiy o'sish jarayoniga integratsiyalashga chaqirmoqda.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, barqaror iqtisodiy o'sishga erishish faqat iqtisodiy resurslarni ko'paytirish bilangina emas, balki ularni samarali va oqilona boshqarish orqali mumkin.

Nazariy yondashuv:

Barqaror iqtisodiy o'sish tushunchasining ilmiy asoslari o'rganildi.

Yashil iqtisodiyot va innovatsion rivojlanish modellari tahlil qilindi.

Statistik tahlil:

Global iqtisodiyotning asosiy ko'rsatkichlari, masalan, YaIM (GDP), energiya iste'moli va karbon chiqindilari tahlil qilindi.

Taqqoslash usuli:

Barqaror rivojlanishga erishgan mamlakatlar tajribasi (masalan, Shvetsiya, Germaniya) boshqa davlatlar bilan taqqoslandi.

Amaliy tahlil:

Rivojlanayotgan mamlakatlarning iqtisodiy barqarorlikka erishishda duch kelayotgan muammolari o'rganildi.

NATIJALAR

Texnologiyaning roli:

Barqaror o‘shishda innovatsion texnologiyalar va yashil energiyaning roli hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish:

Iqtisodiy barqarorlikka erishishda ijtimoiy adolat va teng imkoniyatlar muhim omillardan biri hisoblanadi.

Tabiiy resurslardan foydalanish:

Resurslarni samarali boshqarish barqaror iqtisodiyot uchun asosiy shartdir.

Global hamkorlik zarurati:

Barqaror rivojlanishni ta’minlash uchun xalqaro iqtisodiy hamkorlik va texnologiyalar almashinuvi muhim ahamiyat kasb etadi.

1-jadval. Barqaror iqtisodiy rivojlanish ko‘rsatkichlari (2023-yil uchun)

Davlat	YaIM o‘shish sur‘ati (%)	Karbon chiqindilari o‘shishi (%)	Yashil energiya ulushi (%)
Shvetsiya	3.2	-1.5	54.7
Xitoy	5.1	2.3	14.2
AQSH	2.8	-0.7	22.8

XULOSA

Barqaror iqtisodiy o‘shish zamonaviy global iqtisodiy muhitda asosiy strategik maqsadlardandir. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, yashil iqtisodiyotni rivojlantirish va tabiiy resurslardan samarali foydalanish ushbu maqsadga erishishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, barqaror rivojlanishni ta’minlash uchun siyosiy va iqtisodiy institutlarning uzviy hamkorligi talab etiladi. Shu bilan birga, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun xalqaro yordam va texnologik qo‘llab-quvvatlash zarurdir. Iqlim o‘zgarishi va resurslarning cheklanganligi kabi muammolarni inobatga olgan holda, global miqyosda birgalikda harakat qilish orqali barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishish mumkin.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-11

Yashil iqtisodiyot global barqarorlikka erishish va iqtisodiy o'sishni ta'minlash uchun muhim vositadir. O'zbekistonning ushbu yo'nalishdagi sa'y-harakatlari energiya mustaqilligini oshirish, uglerod neytralligiga erishish va ekologik muvozanatni saqlashga xizmat qiladi.

Amaliy tavsiyalar:

- Qayta tiklanuvchi energiya manbalariga investitsiyalarni ko'paytirish.
- Xalqaro moliyaviy tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirish.
- Ekologik innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash orqali yangi texnologiyalarni keng joriy etish.

Ushbu strategik chora-tadbirlar yashil iqtisodiyotning milliy iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyatini yanada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Bruntland Commission. "Our Common Future".
2. Romer, P. "Endogenous Technological Change".
3. Sachs, J. "The Age of Sustainable Development".
4. Solow, R. "A Contribution to the Theory of Economic Growth".
5. BMT Barqaror Rivojlanish Maqsadlari (SDGs) bo'yicha hisobotlari.

